

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

**РЕГІОНАЛЬНІ ГЕОЕКОЛОГІЧНІ
ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

Збірник наукових праць
Третя міжнародна науково-практична конференція
(Рівне, 18–20 жовтня 2018 р.)

Рівне – 2018

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:**Голова редколегії:**

Лико Д.В., д.с.-г. наук, професор (Україна);

Секретар редколегії:

Мартинюк В.О., канд. геогр. наук, доцент (Україна);

Члени міжнародної наукової редколегії:

Абрамова І.В., канд. біолог. наук, доцент (Білорусь);

Андронаке І.К., канд. геогр. наук, професор (Румунія);

Богдасаров М.А., д. г.-м. н., член.-корр. НАН Республіки Білорусь (Білорусь);

Волчек О.О. докт. геогр. наук, професор, (Білорусь);

Грибаускене В., докт. техн. наук, професор (Литва);

Грядунова О.І., канд. геогр. наук, доцент (Білорусь);

Льїн Л.В., докт. геогр. наук, професор (Україна)

Кірвель І.Й., докт. геогр. наук, професор (Польща)

Клименко М.О., докт. с.-г. наук, професор (Україна);

Ковальчук І.П., докт. геогр. наук, професор (Україна);

Красовський К.К., докт. геогр. наук, професор (Білорусь);

Лико С.М., к. с.-г. н., професор (Україна);

Лисиця А.В., докт. біолог. наук, професор (Україна);

Лукаш О.В., докт. біолог. наук, професор (Україна);

Мельник В.І., докт. біолог. наук, професор (Україна);

Мешник О.П., кан. техн. наук, доцент (Білорусь);

Мудрак О.В., докт. с.-г. наук, професор (Україна);

Петлін В.М., докт. геогр. наук, професор (Україна);

Порачова Я., докт. біолог. наук, професор (Словаччина);

Прищепа А.М., канд. с.-г. наук, професор (Україна);

Счастлива І.Й., канд. геогр. наук, доцент (Білорусь)

Фещенко В.П., докт. техн. наук РФ, доцент (Україна);

Шейрене В., канд. геолог. наук, старш. наук. співроб. (Литва);

Яжевич І., докт. геогр. наук, професор (Польща)

Рецензенти:

О.М. Клименко, докт. с.-г. наук, професор;

В.Г. Мельничук, докт. геолог. наук, професор;

В.О. Фесюк, докт. геогр. наук, професор

Р32 Регіональні геоecологічні проблеми в умовах сталого розвитку. Збірник наукових праць III Міжнар. наук.-практ. конференції (Рівне, 18-20 жовтня 2018 р.) / Голова редкол. проф. Д.В. Лико [та ін.]. – Рівне: видавець О. Зень, 2018. – 416 с.

ISBN 978-617-601-262-7

У збірнику висвітлені результати геоecологічних досліджень регіонів України та суміжних країн в умовах сталого розвитку. Обґрунтовуються актуальні проблеми біологічних, географічних, сільськогосподарських, технічних наук у сфері збалансованого природокористування, а також питання екологічної та природничої освіти. Для екологів, біологів, географів, працівників аграрного сектора, заповідної справи та природоохоронних установ.

За зміст публікацій, достовірність викладених наукових фактів відповідальність несуть автори.

©Колектив авторів

ISBN 978-617-601-262-7

©Рівненський державний гуманітарний університет

**М.А. БОГДАСАРОВ¹, Н.Ф. ГРЕЧАНИК²,
Ю.Д. КОЖАНОВ³, Е.А. КУХАРИК⁴**

¹д-р геол.-минерал. наук, проф., член-корр. НАН Беларуси,
зав. каф. географії і природопользования

Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина
²канд. геогр. наук, доц., доц. каф. географії і природопользования

Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина
³маг. геогр. наук, аспирант каф. географії і природопользования

Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина
⁴маг. геогр. наук, аспирант лаб. геодинамики і палеогеографії

Института природопользования НАН Беларуси

МИНЕРАГЕНИЯ НЕОГЕНОВЫХ ОТЛОЖЕНИЙ ЮГО-ЗАПАДА БЕЛАРУСИ

Работа посвящена установлению особенностей строения неогеновых отложений, распространенных в пределах юго-западной части Беларуси как минерагенической толщи, обладающей практическим потенциалом для освоения, детализации состава и генезиса отложений.

Ключевые слова: минерагения, неогеновые отложения, юго-запад Беларуси

Неогеновые отложения территории юго-запада Беларуси являются континентальными образованиями, накопившимися в долинах рек, в стоячих озерных водоемах и на болотах низинного типа, подвергавшихся периодическому затоплению. Они представлены типичными разнофациальными комплексами терригенных, глинистых и органогенных пород, вмещающих в себе полезные ископаемые, которые представляют собой основу для развития местной строительной индустрии. Литологическое разнообразие отложений, их своеобразный комплекс, использование в качестве региональной ресурсной базы строительных материалов и твердого топлива определяет актуальность проведения работ в этом направлении.

В тектоническом отношении изучаемая территория охватывает восточную и южную части Подляско-Брестской впадины, западные склоны Полесской седловины, Луковско-Ратновский горст и северную часть Волинской моноклинали Вольно-Азовской плиты [2].

Информационную базу исследования составили данные описания скважин, пробуренных в пределах рассматриваемой территории в разное время специалистами РУП «Белгеология». В связи с этим получена информация о вещественном составе отложений и их принадлежности к определенным стратиграфическим подразделениям. Авторами также использовались

2. За порівняння з нормами ГДК (гранично допустима концентрація шкідливої речовини, мг/м³) було встановлено, що вміст сульфур (IV) оксиду у вихлопних газах автомобілів за спалювання бензину перевищує норми ГДК в 1,4 рази.
3. За згоряння бензину в повітря виділяється в 2,4 рази більше оксидів нітроген (II), (IV) порівняно з природним газом.
4. А за спалювання бензину порівняно з природним газом виділяється у 1,5 рази більше чадного газу (CO).
5. Сульфур(IV) оксид не був виявлений в продуктах згоряння газу – метану.
6. А також було встановлено, що вміст нітроген(II), (IV) оксидів в повітрі за спалюванні бензину в середньому у 1,25 раз більший порівняно зі спалюванням дизельного пального.
7. У продуктах згоряння дизельного пального було виявлено десятикратний надлишок сульфур(IV) оксиду, порівняно з бензином.
8. За переходу з бензину на скраплений газ або дизельне пальне зменшується витрата палива та викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Список джерел

1. Баб'як О.С., Біленчук П.В., Чирва Ю.О. Екологічне право України. Навчальний посібник. – К: Атіка, 2000. – 216 с.
2. Зубик С.В. Техноекологія. Джерела забруднення і захист навколишнього середовища : Навч. посібник. – Львів: Оріяна-Нова, 2007. – 400 с.
3. Девятко Г.А., Лацис С.А., Подольский В.Я., Закрасняный В.В. Система экологического мониторинга состояния воздуха вдоль автомагистралей населённых пунктов // Технология и конструирование в электронной аппаратуре. – 2004. – №2. – С. 28–29.
4. Аксіментьєва О., Ціж Б., Чохань М. Сенсори контролю газових середовищ у харчовій промисловості та довкіллі: монографія. – Львів: Піраміда, 2017. – 284 с.

УДК 502.4

В.П. Марциновський, канд. біол. наук, проф.;
Б.М. Бергаш, канд. екон. наук, доц.;
 Рівненський державний гуманітарний
 університет
І.Л. Сацюк, Українське товариство охорони
 природи

ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В роботі розглянуті проблеми використання природно-заповідних територій в рекреаційно-туристичній діяльності. Запропоновані заходи з підготовки інфраструктури природно-заповідних територій до ефективної регульованої рекреації, удосконалення управління ними. Визначені шляхи збільшення фінансування об'єктів природно-заповідного фонду.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, заповідні території, національний природний парк, регіональний ландшафтний парк.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна стратегія охорони природи полягає у забезпеченні стійкої екологічної рівноваги як окремих регіонів, так і країни в цілому. При цьому найважливішим завданням є пошук різноманітних напрямків стійкого розвитку, при якому забезпечується не тільки збереження біологічного і ландшафтного різноманіття навколишнього природного середовища, але й його поліпшення. Одним із етапів цієї стратегії є формування природно-заповідного фонду та створення екологічних мереж.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Дослідженням питань функціонування об'єктів природно-заповідного фонду та їх розвитком займалися Я.Р. Дідух, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, Є.М. Брадїс, С.М. Стойко, М.П. Стеценко, Т.Л. Андрієнко-Малюк, В.І. Мельник, В.Я. Шевчук, Ю.М. Грищенко, О.І. Прядко, Г.П. Плюта, В.А. Толкачов, В.М. Бевзенко, А.В. Шлапак, І.М. Данилик, А.Ю. Якимчук, В.О. Володимирець та ін. Розглядалась історія створення, концепції розвитку, організаційно-правові питання роботи, фінансово-економічний механізм функціонування природно-заповідного фонду. Однак на сьогодні, враховуючи стан економіки, багато положень не реалізовані, більш того, виникає нагальна проблема прийняття реальних кроків по окремих напрямках використання природоохоронних територій, в т. ч. розвитку рекреаційно-туристичної діяльності на них.

Цілі роботи. Мета роботи полягає у визначенні особливостей розвитку рекреаційно-туристичної діяльності на природоохоронних територіях органами виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадськістю, а

також шляхів поліпшення управління об'єктами природно-заповідного фонду.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Кількість природно-заповідних об'єктів в Рівненській області на 01 січня 2017 року становить 311 загальною площею 181,5 тис. га, що складає більше 9% території області, з них 27 природно-заповідних об'єктів загально-державного значення площею 64,9 тис. га та 284 природно-заповідних об'єкта місцевого значення загальною площею 116,6 тис. га [1, с. 105-106]. Більшість об'єктів ПЗФ України загалом та Рівненської області, в т. ч. Полісся зокрема створені в середині 1980-х років ХХ-го ст. і динаміка його площі була загалом стабільною наближено на рівні 55 тис. га (рис. 1). Значне збільшення природно-заповідного фонду області зв'язане зі створенням конкретних значних за площею природно-заповідних об'єктів: регіонального ландшафтного парку „Прип'ять-Стохід” площею 21600 га в Зарічненському районі в 1995 р. (на даний час в процесі реорганізації в національний природний парк (НПП) „Нобельський” з приуроченістю до озера Нобель та збільшенням площі); Рівненського природного заповідника площею 42289 га в Рокитнівському, Сарненському, Дубровицькому та Володимирецькому районах в 1999 р.; регіональний ландшафтний парк „Надслучанський” площею 17271 га в Березнівському районі в 2000 р. (також з перспективою реорганізації в НПП), регіональний ландшафтний парк „Дермансько-Мостівський” площею 19837 га в Здолбунівському районі в 2002 р.; Дермансько-Острозького НПП площею 5448,3 га в Острозькому та Здолбунівському районах в 2009 р. та ботанічного заказника місцевого значення площею 6111 га „Великоозерянський” в Дубровицькому районі в тому ж 2009 р.

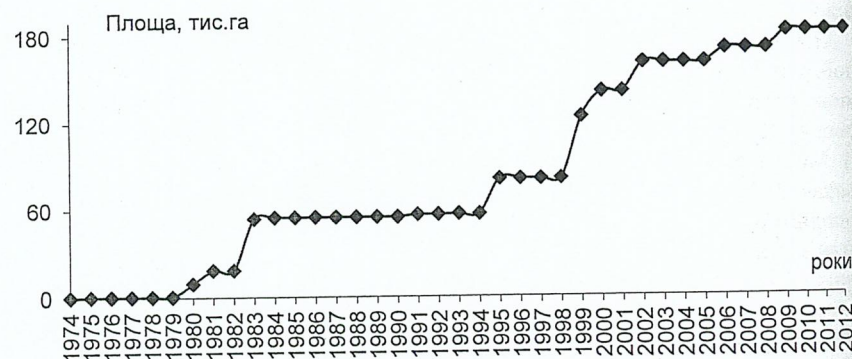

Рис. 1 - Динаміка площі природно-заповідного фонду Рівненської області

Це пояснює показники заповідності цих районів. На сьогодні найбільший відсоток заповідності мають: Здолбунівський район (40,7% з врахуванням

частини загальної площі НПП „Дермансько-Острозький” 3852,4 га та Дермансько-Мостівського регіонального ландшафтного парку(РЛП) та поліські райони (Зарічненський - 25,2% (з врахуванням загальної площі регіонального ландшафтного парку „Прип'ять-Стохід”), Дубровицький – 15%, Рокитнівський 11,4%, Березнівський – 11,5% (з врахуванням загальної площі РЛП „Надслучанський”), Володимирецький - 9,9%). В Дубровицькому, Рокитнівському і Володимирецькому районах розташовані відділення Рівненського природного заповідника площами 13460, 9926 та 8051 га.

В Демидівському та Корецькому районах всього по 5 природно-заповідних об'єкта загальною площею 67,6 та 321,1 га відповідно. І, хоча в Млинівському районі 14 природно-заповідних об'єктів, а в Рівненському – 30, та їх загальна площа становить всього 623,2 та 1096,3 га відповідно. В Гошанському районі 17 природно-заповідних об'єктів загальною площею 722,22 га [3].

Таблиця 1 - Характеристика природно-заповідного фонду Рівненської області

Райони	Кількість природно-заповідних об'єктів	Площа району всього, га	Площа ПЗФ, га	% заповідності
Зарічненський	16	144300	36396,00	25,22
Дубровицький	17	182100	27280,50	14,98
Рокитнівський	29	235400	26886,70	11,42
Володимирецький	18	194400	19177,20	9,86
Сарненський	25	197500	12758,00	6,46
Березнівський	25	170900	19692,10	11,52
Костопільський	28	149900	1801,40	1,20
Здолбунівський	35	66100	26910,30	40,71
Острозький	14	69600	3947,90	5,67
Дубенський	17	120700	2701,80	2,24
Радивилівський	23	74500	1147,90	1,54
Гошанський	17	69200	722,22	1,04
Рівненський	30	117500	1096,30	0,93
Млинівський	14	94600	623,20	0,66
Корецький	5	72000	321,10	0,45
Демидівський	5	37700	67,60	0,18
ВСЬОГО	311	1996400	181542	9,09

Необхідно відзначити особливості НПП та РЛП як об'єктів природно-заповідного фонду, так як вони поєднують функції-природоохоронних і рекреаційних структур. Так, наприклад, статус і завдання РЛП визначені 23 статтею Закону України „Про природно-заповідний фонд ...”: „Регіональні

ландшафтні парки є природоохоронними рекреаційними установами місцевого чи регіонального значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення. Регіональні ландшафтні парки організовуються, як правило, без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів" [4].

Структура території та вимоги щодо охорони природних комплексів РЛП регламентуються 24 статтею цього ж закону: „На території регіональних ландшафтних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей може проводитися зонування з урахуванням вимог, встановлених для території НПП.

Проект організації території РЛП, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів та об'єктів і порядок його реалізації затверджуються державним органом, який прийняв рішення про організацію парку" [4].

В більшості країн Європи НП та РЛП значно перевищують за кількістю і особливо за площею інші природно-заповідні території. Вони успішно працюють протягом десятиріч, чисельність їх збільшується, що свідчить про життєвість цієї категорії природно-заповідних територій.

Основна проблема парків Рівненщини — відсутність фінансового забезпечення діяльності (за виключенням НПП „Дермансько-Острозький, який фінансується з державного бюджету з 2011 р., але не повною мірою).

Вони не мають своїх адміністрацій, відповідно, по суті, не виконують своїх основних функцій. Відсутні проекти організації територій парків, що унеможливує їх всебічний цілісний розвиток, в тому числі рекреаційно-туристичної діяльності, хоча це передбачено навіть Законом „Про природно-заповідний фонд України" [4].

Розробці проектів організації НПП чи РЛП передують розробка проектів землеустрою, згідно яких встановлюються межі НП та РЛП в природі на місцевості, і спеціальні адміністрації вище зазначених установ природно-заповідного фонду отримують в постійне користування земельні ділянки НП та РЛП, після чого встановлюється чітка юридична відповідальність за їх збереження та експлуатацію також у відповідності до Земельного кодексу України [2].

В цьому плані необхідно відмітити значну вартість таких робіт, відсутність на їх виконання коштів, нерегульованість законодавства, а також незацікавленість суб'єктів господарювання та, часом навіть органів місцевого самоврядування їх виконувати.

Винесення в природу об'єктів природно-заповідного фонду в таких випадках затягується, що не сприяє їх охороні, а часом, навпаки, сприяє пошкодженню, зменшенню площі через виділення на інші цілі і навіть знищенню, так як довести, де саме знаходяться межі без проекта

землеустрою проблематично. Часто такі роботи викликають конфлікти через розпаювання земель.

Наявність на території НП чи РЛП підвищує імідж і туристично-рекреаційну привабливість адміністративних утворень, має принести додатковий дохід в місцевий бюджет та населенню від туристично-рекреаційної діяльності внаслідок розвитку малого і середнього туристичного бізнесу на цих територіях, надання різноманітних послуг туристам і рекреантам, що їх відвідують. Для цього необхідно розвивати їх туристично-рекреаційну інфраструктуру, створювати мережу екологічних маршрутів, облаштовувати зони стаціонарної і регульованої рекреації.

Необхідно врахувати близькість розташування Дермансько-Острозького НПП, Дермансько-Мостівського РЛП, Надслучанського РЛП до основних реконструйованих транспортних коридорів Рівненщини міжнародного значення, відвідання яких туристами з Європейського союзу та іншими рекреантами може мати економічні перспективи.

Висновки. Для цього необхідно виконати першочерговий ряд заходів з підготовки їх інфраструктури до ефективної регульованої рекреації, а саме створити чи розробити:

— адміністрації РЛП або еколого-культурні центри з подальшою їх реорганізацією в зазначені адміністрації, які можуть бути при місцевих районних державних адміністраціях, в тому числі як їх структурні підрозділи, у формі комунальних підприємств, що, на нашу думку, економічно ефективніше. Головною функцією зазначених закладів має бути розвиток саме регульованого туризму на територіях РЛП, традиційних народних та етнографічних промислів, видання рекламних та інших популяризаційних матеріалів, буклетів, сувенірів тощо;

— проекти організації всіх існуючих РЛП Рівненщини з врахуванням всіх вимог збалансованого природокористування та адаптації аграрного виробництва до змін клімату;

— програми розвитку туризму та рекреації для кожного РЛП відповідно до вимог збалансованого природокористування;

— мережу туристичних маршрутів та екологічних стежок для РЛП адміністративних утворень області;

— бізнес-плани для залучення додаткових джерел фінансування вказаних заповідних територій.

Список джерел

1. Доповідь про стан навколишнього природного середовища у Рівненській області у 2016 р. — Рівне, 2017. — 256 с.
2. Земельний кодекс України, 25 жовтня 2001 р., №2768-III // Відомості Верховної Ради України, 2002, № 3-4. — С. 27.
3. Природно-заповідний фонд Рівненської області / під ред. Ю.М.Грищенка. — Рівне: Волинські обереги, 2008. — 216 с.
4. Про природно-заповідний фонд України: Закон України, 16 червня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України, 1992. — №34. — С. 502.

вторинного забруднення для води, водойм, атмосферного повітря, для кормів тварин і продуктів харчування людини тощо. На відміну від інших середовищ у ґрунті відсутня можливість їх швидкого очищення, тому хімічні забруднювачі можуть зберігатися в ньому довгі роки і, включаючись до екологічних ланцюгів, обумовлювати тривалу дію токсикантів. Це підвищує ризик виникнення хронічних інтоксикацій.

Середньорічні показники забруднення ґрунтів у 2016 р. проводились держекоінспекцією області. Так, за результатами спостережень на землях житлової забудови м. Рівне (вул. Золотівська) амонію обмінного виявлено у 1,2 рази, фтору у 1,4 рази, хлоридів в 24,7 разів, фосфору в 1,4 рази. [1]. Перевищень нормативів ГДК за іншими забруднювальними речовинами не знайдено.

Зауважимо, що в якості біоіндикаторів на певних міських територіях можуть використовуватися флора і фауна. Тому доцільно усі складові урбосистеми розглядати як єдине ціле. До головних компонентів урбосистеми належить і людина.

Таким чином, на прикладі урбосистеми Рівне висвітлено результати впливу процесу урбанізації, як одного із найвагоміших екологічних чинників на атмосферне повітря, земельні, водні й біогенні ресурси. Місто й водночас розглядається як найбільш комфортна екологічна ніша, що «забезпечує» необхідними для життя ресурсами суспільні групи. Тому, окрім проаналізованих результатів за визначеними показниками системи екологічного моніторингу комплексний екологічний моніторинг будь-якого міста вимагає аналізу здоров'я населення. Адже результати вивченості саме здоров'я населення служать основою вирішення не лише екологічних, а й медико-біологічних проблем. Це досить суттєво, оскільки здоров'я населення виступає найвагомішим інтегральним показником екологічного благополуччя урбосистеми.

Незважаючи на численні розробки, актуальним залишається питання статистичного моніторингу антропогенного навантаження як на довкілля, так і на людину. Визначення проблем впливу екологічних чинників на здоров'я людини в урбосистемі Рівне є одним із наших досліджень у перспективі.

Список джерел:

1.Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Рівненській волості в 2016 році. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ecorivne.gov.ua/report_about_environment/.

2.Йоркіна Н.В. Комплексний екологічний моніторинг урбосистеми Мелітополя та здоров'я населення міста / Н.В. Йоркіна // Матеріали III-го Всеукраїнського з'їзду екологів з міжнародною участю. Том 1. – Вінниця: ВНТУ, 2011. – С. 191–193.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ РЕГІОНАЛЬНІ ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ.....	3
Богдасаров М.А., Гречаник Н.Ф., Кожанов Ю.Д., Кухарик Е.А. Минералогия неогеновых отложений юго-запада Беларуси.....	3
Волчек А.А., Мешик О.П., Мешик А.О. Оценка теплового загрязнения урбанизированных территорий методами дистанционного зондирования	8
Грядунова О.И., Окоронко Н.Н. Особенности изменения температуры воздуха за период инструментальных наблюдений на территории Беларуси.....	13
Денисюк О.А., Абрамова И.В. , Особенности современной структуры особо охраняемых природных территорий Беларуси	18
Ільїн Л.В., Ільїна О.В. , Класифікації природних водойм Українського Полісся	22
Кирвель И.И., Волчек А.А., Парфомук С.И., Кирвель П.И. К вопросу регулирования стока малых рек Беларуси	27
Ковальчук І.П., Ковальчук А.І., Мартин А.Г., Тихенко Р.В., Шевченко О.В., Опенко І.А. Актуальні питання атласного картографування вартості земель України	36
Красовский К.К. Демографические проблемы устойчивого развития Беларуси в начале XXI века	41
Мешик О.П., Грибаускене В. Оценка трансформации теплообеспеченности почв Беларуси	45
Михальчук Н.В. Карбонатное засоление почв как фактор агроэкологического риска	50
Петлін В.М. Регіональні геоєкологічні проблеми України в умовах сталого розвитку.....	55
Pogáčová J., Blaščáková Mydlárová M., Konečná M., Gogaľová Z., Sedlák V., Nagy M., Vašková H. Enzymatic activity of Slovak wallachian sheep breed in condition of the organic farming	61
Прищепа А.М., Брежицька О.А., Статник І.І., Стецюк Л.М. Підбір індикаторів для моніторингу екологічного стану урбосистем.....	67
Šeiriėnė V., Gasteviėienė N. Reconstruction of climate variability during the last merkinė (eemian) interglacial in Lithuania	72
Мартинюк В.О., Зубкович І.В., Андрійчук С.В. Регіональна геоєкологічна оцінка озер Українського Полісся.....	78
СЕКЦІЙНІ ДОПОВІДІ	87
Белей Л.М. Моніторинг лісів верхньопрутського (ворохтянського) низькогір'я у межах Карпатського національного природного парку: сучасний стан та лісівничо-екологічний аналіз.....	87
Бедункова О.О., Кузьмук Я.В. Оцінка рекреаційного потенціалу НПП «Мале Полісся».....	92
Бляшук Ю.В. Вміст радіонуклідів у продукції тваринництва на території північних районів Рівненської області	96

Лукаш О.В., Данько Г.В. Алювіальні піски м. Чернігова як осередки формування синантропної рослинності та поширення інвазійних видів флори.....	265
Мартинюк В., Яжевич І. З історії дослідження природно-ресурсного потенціалу Волинського Полісся у міжвоєнний період польськими вченими.....	270
Мартинюк Г.В. Дослідження шкідливих викидів газів в атмосферне повітря за спалювання різних видів пального.....	276
Марциновський В.П., Бергаш Б.М., Сацюк І.Л. Проблеми використання природно-заповідного фонду Рівненської області в рекреаційно-туристичній діяльності.....	281
Мельник В.І., Баранський О.Р., Чорна Г.А., Глінська С.О., Штокало С.С. Поширення <i>Dactylorhiza majalis</i> на території Ківерцівського національного природного парку «Цуманська пуца».....	286
Міщенко О. В. Природоохоронна гідрологічна мережа Волинського Полісся.....	290
Мосійчук В., Трохимчук І.М. Дослідження антофільних комах.....	294
Микитин Т.М., Сивий Р.П. Джерела фінансування природоохоронних заходів заповідних територій.....	300
Мудрак О.В., Мудрак Г.В., Алексеев О.О. Особливості структури сучасних селитебних ландшафтних комплексів Середнього Придністер'я.....	304
Назарова А. М. В. Динаміка накопичення небезпечної складової медичних відходів міста Одеса.....	310
Онанчук М.М., Трохимчук І.М. Вертикальний розподіл водної ентомофауни озер Шацького національного природного парку.....	315
Пепко В.О., Сачук Р.М., Жигалюк С.В. Досвід профілактики гельмінтозів диких копитних тварин.....	321
Пепко В.О., Сачук Р.М., Жигалюк С.В. Зоогігієнічні та екологічні аспекти інтенсивного розведення лані європейської (<i>Cervus dama</i> L., 1758) у вольєрних господарствах.....	324
Прищепя А.М., Бедункова О.О., Троцюк В.С. Каталазна активність дерново-карбонатних ґрунтів Західного Полісся України.....	328
Приходько В.Ю. Споживання як фактор відходоутворення.....	332
Radomska M.M., Yurkiv M.V. The analysis of visual environment quality at the territory of Kyiv city on the example of Desnyansky district.....	337
Романів А.С., Романів О.Я. Період охолодження та його параметри в регіонах України.....	340
Рудь О.Г., Гусаковська Т.М., Куцоконь Л.П., Захарчук А.Г. Оцінка якості поверхневих вод річки Кустинка за видовим складом макролітів.....	345
Савчук Л.К., Виговський І.В. Вплив розробки базальтових кар'єрів на рослинний покрив Волинського Полісся.....	350
Суходольська І.Л., Грубінко В.В. Сезонна динаміка розвитку фітопланктону у річці Іква.....	355

Счастливая И.И., Ярошевич Е.А. Структура и зеленые насаждения урболандшафтов г. Гомеля (Беларусь).....	358
Сяська І.О. Побудова змісту екологічної освіти майбутніх учителів природничих дисциплін на засадах сталого розвитку.....	363
Тарасюк Н.А., Ничая О.О. Проблеми раціонального використання селитебно-забудованих земель (на прикладі Волинської області).....	368
Тарасюк Н.А., Тарасюк Ф.П. Особливості прояву глобального потепління на території Волинського Полісся.....	373
Фещенко В.П., Тетерук О.О., Тетерук О.Р., Гуреля В.В. Проблеми використання радіаційно забруднених територій в умовах сталого розвитку.....	378
Чижевська Л.Т. Аналіз міжнародного досвіду відновлення порушених земель для оптимізації землекористування в Україні.....	383
Шевчук М.Й. Сповна використати не задіяні в сільськогосподарському обороті землі.....	386
Шелест Т.А. Дождєвые паводки на реках бассейна Западного Буга в пределах Беларуси.....	389
Шемякін М.В., Прокопенко Н.А. Раціональне використання природно-ресурсного потенціалу у зрошуваних маточниках та плодоносних насадженнях яблуні.....	392
Широков О.И., Возмитель К.А., Музыкин В.П., Будько С.А. Мониторинг трансграничного воздействия разработки месторождения «Хотиславское» (Беларусь) и перспективы обеспечения его экологической безопасности.....	395
Яворов В.М. Вплив хімічних меліорантів і мінеральних добрив на фізико-хімічні властивості ґрунту.....	402
Яроменко О.В., Замега Р.С., Плечій І.М. Екологічний моніторинг урбосистеми Рівного.....	406